

САНКЦІЇ ЗА АКАДЕМІЧНІ ПОРУШЕННЯ: ЯК ЗНАЙТИ БАЛАНС МІЖ ПОКАРАННЯМ ТА СПРАВЕДЛИВІСТЮ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джека Гроува «Чи потрібні більш жорсткі санкції за порушення академічної доброчесності?».

У ній автор розмірковує про те, чи відповідають традиційні механізми реагування на наукові порушення – сучасним викликам, спричиненим поширенням технологій ГШІ, що вже призвело до масової появи недоброякісних наукових публікацій та зростання кількості відкликаних статей. Поштовхом стало рішення сервера препринтів arXiv про запровадження річної заборони на подання рукописів авторами, у роботах яких виявлено вигадані бібліографічні посилання. Частина дослідників підтримала жорсткі санкції, вважаючи їх необхідною відповіддю на поширення недобросовісних практик. Інші застерігають від прирівнювання ненавмисних помилок до свідомого шахрайства. Один з критиків суворого підходу вважає, що поява неіснуючих посилань у тексті не завжди свідчить про намір обманути наукову спільноту. Дедалі більше наукових організацій переглядають підходи до академічної доброчесності. У В'єтнамі запроваджуються правила протидії науковим порушенням із можливістю

повернення грантових коштів та заборони участі у майбутніх дослідницьких проєктах. В Індії заявники на грантове фінансування незабаром повинні будуть повідомляти про відкликання своїх публікацій за попередні п'ять років, а національний рейтинг університетів враховуватиме концентрацію відкликаних статей у конкретних закладах. У Китаї окремі науковці вже втратили свої посади після виявлення порушень. У США суд тимчасово відсторонив адвокатів, які подавали процесуальні документи з вигаданими судовими прецедентами, створеними штучним інтелектом. Нездатність автора перевірити бібліографію ставить під сумнів достовірність усього дослідження, а відкликання статті є не покаранням, а механізмом очищення наукової літератури від ненадійних результатів. Інші експерти закликають до більш виваженого підходу, адже наукові роботи часто створюються великими авторськими колективами, проходять багато етапів редагування, а окремі помилки можуть виникати без злого наміру. Надмірно жорсткі санкції можуть призвести до небажаних наслідків: університети стануть менш зацікавленими у добровільному відкликанні проблемних публікацій, а дослідники – у відкритому визнанні власних помилок. Окреме місце в матеріалі займає питання відкликаних статей та як це впливає на професійну кар'єру дослідника. Таке відкликання має виправляти корпус знань, а не бути виключно підставою для адміністративних рішень щодо фінансування, кар'єрного просування чи руйнування репутації науковця. Матеріал показує, що поява генеративного штучного інтелекту змушує університети, видавців, грантові організації та самих дослідників переосмислювати межі академічної відповідальності. Пошук балансу між захистом доброчесності, справедливістю санкцій та підтримкою довіри до наукових результатів стає одним із ключових викликів сучасної дослідницької системи.

Детальніше:

<https://www.timeshighereducation.com/depth/do-we-need-harsher-sanctions-research-misconduct>

Фото: pixabay.com

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_TimesHigherEducation #НРАТ_ШтучнийІнтелект
#НРАТ_АкадемДоброчесність #НРАТ_Науковцям_новини
#НРАТ_Освітням_новини

2026-07-09

Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію академічних текстів